

Den nordjyske IKT-branche

– rekruttering og udvikling,

juni 2007

Indledning.

Denne analyse er gennemført i et samarbejde imellem IKT Forum (www.iktforum.dk), en forening for private og offentlige IKT-virksomheder, NorCom (www.norcom.dk), en forening for nordjyske virksomheder inden for trådløs kommunikation, og Beskæftigelsesregion Nordjylland (www.brnordjylland.dk). Den undersøger rekrutteringen af arbejdskraft i IKT-branchen i Nordjylland med fokus på, hvor det er svært at rekruttere kvalificerede medarbejdere. I undersøgelsen indgår også et fremtidsperspektiv, idet virksomhederne har vurderet, hvilke typer af arbejdskraft der vil blive ekstra efterspurgt, ligesom der er vurderinger af beskæftigelsesudviklingen på 1 års sigt.

Undersøgelsen er gennemført i marts/april 2007 via et internetbaseret spørgeskema, som 59 virksomheder med tilsammen knap 10.000 medarbejdere har udfyldt. Ca. 8000 af de ansatte er i 4 store virksomheder, hvoraf de to ikke er rene IKT-virksomheder. Virksomhederne har svaret på, hvor mange af deres ansatte, der faktisk arbejder med IKT. Tallet er på ca. 6.500. På den måde er en stor del af den nordjyske IKT-branche dækket, idet der i alt er godt 16.000 beskæftigede i regionen.

Opdelt på delbrancher fylder R&D (Forskning og udvikling) mest med 19 virksomheder og Service næstmest med 16 virksomheder. Andre opdelinger er Produktion og Salg, hver med 6 virksomheder. 10 virksomheder har vurderet, at de ikke hører hjemme i nogle af de overordnede grupper. Virksomhederne er også blevet spurgt om, hvilke IKT-aktiviteter de beskæftiger sig med. Her er den største aktivitet konsulentvirksomhed med 17 virksomheder, efterfulgt af 9 med service som aktiviteten.

Resultaterne indgår i IKT Forums og NorComs overvejelser over foreningernes politik på en række områder, f.eks. i forhold til at hjælpe medlemsvirksomhederne i rekruttering og i opkvalificering af medarbejdere. For Beskæftigelsesregionen giver undersøgelsen væsentlig viden til brug for overvågningen af udviklingen på det nordjyske arbejdsmarked, herunder viden om aktuelle eller potentielle flaskehalsproblemer. Data om mangel på arbejdskraft indgår i arbejdsmarkedsbalancen, som kan ses på Beskæftigelsesregionens hjemmeside jf. ovenfor.

Resultater.

Branchen er yderst optimistisk i forhold til den kommende udvikling i beskæftigelsen. Næsten $\frac{3}{4}$ af virksomhederne regner med at have flere beskæftigede om 1 år. Optimismen er stor i alle delbrancherne, men specielt virksomheder, som arbejder med service, ser lyst på fremtiden. Næsten 90% af dem forventer stigende beskæftigelse på 1 års sigt. Optimismen er stor i alle størrelser af virksomheder. Af de små virksomheder med maksimalt 10 medarbejdere forventer 72% således flere ansatte. Optimismen gælder også for de 4 store virksomheder med over 1000 medarbejdere. Der er således et stort udviklingspotentiale i branchen, og det er særligt positivt, at der er udsigt til, at de små virksomheder kan vokse og dermed medvirke til en fortsat positiv udvikling i beskæftigelsen i Nordjylland.

At der er gang i virksomhederne viser sig ikke blot i forhold til deres vurdering af fremtiden. Den aktuelle vækst har også betydet, at virksomhederne i de 3 måneder umiddelbart forud for undersøgelsen har forsøgt at rekruttere ny arbejdskraft. Det er ikke altid gået godt, idet 9 af virksomheder, svarende til 17%, forfølges har forsøgt at rekruttere kvalificerede medarbejdere. Det gælder primært virksomheder, der arbejder med service, idet knap 30% har haft den oplevelse. Der er brugt en ræk-

ke forskellige kanaler i dette arbejde: Internet, egen hjemmeside, jobdatabaser, rekrutteringsfirmaer, aviser, nyhedsbreve m.v.

Et par virksomheder skriver:

”Det er generelt blevet sværere at rekruttere medarbejdere, men det er kun på helt specialiserede områder at det for alvor giver udfordringer i Nordjylland. I Københavnsområdet er det generelt sværere i alle kategorier.”

”Jeg ved ikke, om der er en særskilt problematisk jobsituation i Nordjylland i forhold til markedssituationen som helhed. Pt. undersøger vi hele tiden muligheder for at fortælle folk i job, at vi har rigtig spændende job-bytte-muligheder.”

I alt er der 131 stillinger, som 9 af virksomhederne forgæves har forsøgt at få besat. Der er kun taget dem med, hvor antallet af stillinger er mindst 5. Topscorer med 19 ubesatte stillinger er it-konsulent, tæt efterfulgt af softwareudvikler og systemudvikler.

Oversigt over ledige stillinger, som ikke kunne besættes i 1. kvartal 2007

Stillingsbetegnelse	Antal
it-konsulent	19
softwareudvikler	18
systemudvikler	16
Datalog	12
driftssupporter	11
projektleder	11
datamatiker	6
it-sælger	6
datanom	5
Øvrige	27
i alt	131

Det er mærkbart i optællingen, at en enkelt virksomhed forgæves har søgt et stort antal af flere medarbejdertyper. Den har således forgæves søgt 10 it-konsulenter. De øvrige 9 ubesatte stillinger er fordelt på 6 virksomheder, så der altså i alt er 7 virksomheder, som ikke har kunnet rekruttere it-konsulenter. Det understreger, at problemet er ret udbredt. Også for softwareudvikler tegner den samme virksomhed sig for 10 medarbejdere, mens de øvrige 8 er fordelt på 4 virksomheder. Billedet gentager sig for systemudvikler, hvor virksomheden forgæves har forsøgt at rekruttere 10 systemudviklere, mens de øvrige 6 stillinger er fordelt på 3 virksomheder. Også når det gælder datalog har virksomheden forgæves forsøgt at rekruttere 10 nye medarbejdere.

Ser man på virksomhedernes størrelse, så er det ikke blot de store virksomheder, der forgæves har søgt arbejdskraft. De små ligger faktisk over gennemsnittet, idet 20% af dem har været i den situation. En branchevurdering viser, at ca. hver tredje af virksomhederne i Service og i Salg har haft rekrutteringsproblemer.

Mangel på arbejdskraft har i nogle tilfælde betydet, at en virksomhed har opgivet ordrer eller aktiviteter. Selv om kun 9 virksomheder har nævnt, at de inden for de seneste 3 måneder forgæves har søgt arbejdskraft, så har hele 13, svarende til 26%, svaret på, om det har betydet, at virksomheden har opgivet ordrer eller aktiviteter i den periode. Det gælder 5 ud af 19 virksomheder inden for delbranchen R&D (Forskning og udvikling), svarende til ca. hver fjerde. Inden for delbranchen Service med 17 virksomheder er det ligeledes 5 virksomheder med denne vurdering. Også her er det værd at bemærke, at virksomhederne med 1-10 ansatte er i en situation, hvor manglende rekruttering påvirker deres udviklingsmuligheder. Hver tredje har måttet opgive ordrer eller aktiviteter som følge af delen var i den samme situation.

Der er ikke inden for spørgeskemaets logik mulighed for at vurdere omfanget af udsættelse af opgaver i stedet for helt at opgive dem.

Virksomhederne har også haft mulighed for at svare på et spørgsmål om, hvilke stillingsbetegnelser det generelt er vanskeligst at rekruttere. Besvarelsen af dette spørgsmål er uafhængigt af, om virksomhederne inden for de seneste 3 måneder forgæves har forsøgt at rekruttere.

Stillingsbetegnelser, hvor rekrutteringen er vanskeligst.

Stillingsbetegnelse	Antal
softwareudvikler	10
datalog	8
it-konsulent	7
systemudvikler	7
øvrige	6
programmør	5
databaseudvikler	4
it-sælger	4
projektleder	4
webprogrammør	4
databaseadministrator	3
datamatiker	3
netværkskonsulent	2
driftsplanlægger	1
driftssupporter	1
it-medarbejder	1
it-supporter	1
netværksadministrator	1
systemansvarlig	1
webdesigner	1

Der er et stort sammenfald imellem denne liste og den om manglende rekruttering. Et par forskelle er, at programmør og databaseudvikler ikke er med på listen over forgæves rekruttering.

Virksomhederne har også taget stilling til stillingskategorier, hvor de fremover vil få flere eller færre medarbejdere. Svarmuligheden om at have færre medarbejdere bruges næsten ikke, men der er dog for hvor af stillingsbetegnelserne edb-assistent, informatikassistent og it-konsulent en enkelt virksomhed, der forventer færre ansatte.

Da det er en branche med en optimistisk vurdering af den fremtidige udvikling i beskæftigelsen, er det ikke underligt, at der kommer en lang række bud på de stillingsbetegnelser, hvor der forventes stigende beskæftigelse. I den følgende tabel er 7 stillingsbetegnelser hver med kun et enkelt svar lagt sammen til en "øvrige".

Stillingsbetegnelser, hvor virksomhederne forventer flere ansatte.

stillingsbetegnelse	antal
it-konsulent	12
softwareudvikler	12
systemudvikler	10
datalog	9
projektleder	9
øvrige	7
it-sælger	6
programmør	5
teknisk supporter	4
webprogrammør	4
datamatiker	3
multiemediedesigner	3
netværkskonsulent	3
databaseadministrator	2
databaseudvikler	2
it-supporter	2
servicetekniker	2
webdesigner	2
øvrige	9

Også her er der en vist sammenfald med de to ovenstående lister. Set med virksomhedens øjne er det særligt problematisk, hvis en bestemt kompetence ikke har kunnet rekrutteres inden for de seneste 3 måneder samtidig med, at den er på listen over dem, det generelt er vanskeligst at rekruttere, og at virksomheden fremover vil øge antallet! It-konsulent er et eksempel på en stillingsbetegnelse, der ligger højt på alle 3 lister.

En mulighed for at få dækket arbejdskraftbehovet, hvis det ikke kan lade sig gøre med dansk arbejdskraft, er at ansætte udenlandsk arbejdskraft. Spørgsmålet går på, om virksomheden er interesseret i at ansætte udenlandsk, engelsksproget arbejdskraft..

Af de 59 virksomheder svarer de 49 på dette spørgsmål, og de er næsten delt lige over på ja- og nej-svarere, idet 43% svarer ja. Inden for R&D (Forskning og udvikling) er 9 ud af 17, altså godt halvdelen, interesseret i udenlandsk arbejdskraft, og inden for Service er det 6 ud af 16, svarende til 38%. Man kunne måske forestille sig, at de mindre virksomheder var lidt længere væk fra den globaliserede verden med arbejdskraftbevægelser over grænserne, men det tyder deres svar ikke på. Hele 50% vil gerne ansætte udenlandsk, engelsksproget arbejdskraft. I de helt store virksomheder har hele ¾ denne vurdering.

Afslutning.

De deltagende virksomheder i denne undersøgelse af den nordjyske IKT-branche er bredt sammensat – med de fleste virksomheder inden for delbrancherne RD (Forskning og udvikling) og Service. Opgaver som konsulentvirksomhed og telekommunikation er de mest udbredte. Uanset placering er der en stor optimisme i virksomhederne i forhold til beskæftigelsesudviklingen 1 år frem. Det er ikke en vækst, der er grebet ud af den blå luft. Virksomhederne har været i aktivitet for at sikre sig nye medarbejdere, men i nogle tilfælde har det ikke kunnet lade sig gøre. Derfor er der risiko for, at en ellers mulig vækst hæmmes af mangel på kvalificeret arbejdskraft.

En af mulighederne er at forsøge at rekruttere udenlandsk arbejdskraft, hvad en stor del af virksomhederne gerne vil. Ellers er mulighederne, at flere uddannes i det ordinære uddannelsessystem, ligesom internt opkvalificering er afgørende for virksomhedernes konkurrenceevne. Under alle omstændigheder er der et klart budskab fra branchen om, at der er udsigt til vækst i de kommende år. Det er et godt signal i vejledningen af de uddannelsessøgende og i kampen for at rekruttere arbejdskraft fra andre dele af landet – eller fra udlandet.